

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя
31 серпня 2023 р., протокол № 11

Голова Вченої ради
Оксана ЧЕРНИШ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 035 «Філологія»
освітньо-професійна програма «Філологія (прикладна лінгвістика)»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра теоретичної та прикладної лінгвістики

Схвалено на засіданні кафедри
теоретичної та прикладної лінгвістики
28 серпня 2023 р., протокол № 7

Завідувач кафедри

_____ Людмила МОГЕЛЬНИЦЬКА

Гарант освітньо-професійної програми

_____ Людмила МОГЕЛЬНИЦЬКА

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 14 / 2</i>

Програма навчальної практики для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 035 «Філологія» освітньо-професійна програма «Філологія (прикладна лінгвістика)» / Укладачі Оксана ЧЕРНИШ, Євгенія КАНЧУРА. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2023. – 14 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 14 / 3</i>

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета та основні завдання.....	5
2. Зміст практики.....	7
3. Форми та методи контролю.....	10
4. Вимоги до оформлення звіту.....	11
5. Критерії оцінювання практики.....	12
6. Рекомендована література.....	13

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	

Вступ

Міжнародна наукова співпраця та сучасний стан розвитку інформаційних технологій зумовлюють необхідність створення електронних багатомовних термінологічних словників. Електронний словник є комп'ютерною базою даних, що поєднує закодовані словникові статті, які здійснюють швидкий пошук необхідних слів, з урахуванням морфологічних форм пошуку словосполучень, що надають змогу визначити правильне значення слова під час перекладу. Необхідність електронних багатомовних термінологічних словників зумовлена не лише потребою об'єктивізації досліджень, оптимізації й раціоналізації професійної роботи фахівця, а й зростаючим попитом пересічного користувача на адаптовану об'єктивну достовірну інформацію мовознавчого характеру у вигляді таких словників. Використання електронних багатомовних термінологічних словників надасть доступ до масиву фактичного матеріалу, що сприятиме оптимізації аналітичної роботи фахівців різних спеціальностей.

Проблема створення електронних словників належить до кола інтересів традиційної та комп'ютерної лексикографії. Потреба надати інформацію у стислій лаконічній формі, яка дозволила б систематизувати базові поняття та забезпечити їхню чітку формалізацію, зумовлює поєднання методів, способів і прийомів інформаційної науки та технологій у теорії лексикографії та практиці створення широкого спектра лексикографічних систем. Навчальну практику спрямовано на знаходження шляхів подолання цієї лакуни. Таким чином, електронні багатомовні термінологічні словники є запорукою успішної та якісної міжнародної наукової співпраці.

Таким чином, навчальна практика має на меті ознайомлення з теоретичними засадами й технологіями укладання електронних багатомовних термінологічних словників та передбачає дослідження мовної системи в усій її повноті і багатоаспектності: лексико-семантична галузь, морфологічна, фонологічна, фразеологічна, словотвірна тощо.

Навчальна практика має на меті збір матеріалів для створення електронних багатомовних термінологічних словників. Створення таких словників передбачає здійснення теоретичних узагальнень та низки лексикографічних робіт, проведення багатокритеріального аналізу лексичної бази для формування реєстру словника, а також уніфікації терміносистеми з дотриманням вимог цілісності, повноти та несуперечливості. Використання багатомовних термінологічних словників фасилітує міжнародну наукову співпрацю та уможливорює здійснення спільних наукових проєктів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	Екземпляр № 1	

1. Мета та основні завдання

Навчальна практика є невід’ємною складовою навчального процесу. Під час проходження практики здобувач освіти використовує знання про термінологічні одиниці різних фахових галузей знань, лексико-семантичні, граматичні та комплексні трансформації, що застосовуються при перекладі фахових науково-технічних та науково-популярних галузевих текстів відповідної тематики, а також їхні жанрові, стилістичні та композиційні особливості. Ці знання забезпечуються фундаментальними дисциплінами, які викладаються протягом першого року підготовки філологів. На практиці передбачено поглиблення набутих знань, закріплення вмінь з навчальних дисциплін, що вже вивчені, отримання випереджальних знань із навчальних дисциплін, що не вивчалися, та формування нових навичок.

Стрімкий розвиток науки та інформаційних технологій вимагає об’єднання та уніфікації наявної наукової інформації на єдиній концептуальній та методико-процедурній основі, що дозволить швидко та якісно здійснювати інформаційно-довідкову, дослідницьку, навчальну та редакційно-видавничу діяльність. Незважаючи на безумовно прогресивний розвиток наукових досліджень у царині таких лінгвістичних дисциплін як комп’ютерна лексикографія та корпусна лінгвістика, до сьогодні все ще не створено єдиного об’єктивного та достовірного доступу до масиву фактичного мовного матеріалу, що нагально необхідний для подальшої наукової роботи фахівців різних галузей. Вище зазначені факти переконливо свідчать про необхідність проведення додаткових досліджень, спрямованих на подолання лакуни у розробці комп’ютерних алгоритмів, програм, систем та технологій для укладання, наповнення та використання електронних багатомовних термінологічних словників. Таким чином, *метою* навчальної практики є укладання лексикографічної бази для створення електронних багатомовних термінологічних словників.

Процес створення електронних багатомовних термінологічних словників є доволі складним, потребує залучення висококваліфікованих спеціалістів у галузі мовознавства й програмування та передбачає вирішення низки завдань досвідченими фахівцями-лексикографами:

- проаналізувати принципи укладання електронного багатомовного академічного галузевого словника;
- дослідити різновиди електронних багатомовних академічних видань, окреслити їхні переваги та недоліки;
- здійснити теоретичні узагальнення та низку лексикографічних робіт в автоматичному режимі при втіленні та моделюванні електронного багатомовного академічного галузевого словника на комп’ютері;
- здійснити багатокритеріальний аналіз лексичної бази для формування реєстру електронного багатомовного академічного галузевого словника;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	Екземпляр № 1	

- уніфікувати терміносистеми робочих мов, необхідних для створення електронного багатомовного академічного галузевого словника, з дотриманням вимог цілісності, повноти та несуперечливості;

Виконання цих завдань уможливить створення електронного багатомовного термінологічного словника, що сприятиме здійсненню інформаційно-довідкової, дослідницької та редакційно-видавничої діяльності, а отже, стане у нагоді фахівцям різних спеціальностей.

Практика для здобувачів освіти рівня "бакалавр" спеціальності 035 Філологія передбачає наступні форми роботи, що мають виконуватися за умов супервізії досвідченого фахівця-лінгвіста:

- опрацювання теоретичного матеріалу щодо лексико-семантичних трансформацій при перекладі фахових науково-технічних термінів та текстів;
- ознайомлення з наявними довідковими термінологічними джерелами;
- формування лексикографічної бази фахових науково-технічних галузевих термінів: формування словникових статей та розміщення їх в базі даних цифрового ресурсу;
- узагальнення досвіду проходження практики (щоденник, звіт, конференція).

Під час проходження практики кожен здобувач освіти самостійно веде щоденник, що відображає його самостійну роботу під час практики. В ньому здобувач освіти щоденно описують процес створення термінологічного реєстру рідної та базової іноземної мови, а також знаходженні термінологічних відповідників.

В останній день практики проводиться підсумкова конференція і залік.

Відповідно до поставленої мети, програма навчальної практики зорієнтована на розвиток таких загальних та фахових компетентностей:

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

У відповідності зі змістом запропонованих завдань, програма спрямована на досягнення таких результатів навчання:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	Екземпляр № 1	

критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

2. Зміст практики

Навчальна практика складається з наступних етапів:

- організаційно-підготовча робота;
- основна робота;
- підсумки навчальної практики.

Тривалість практики – 2 тижні, під час яких здобувач освіти зобов'язаний виконати всі завдання керівника практики згідно з тематикою основних розділів. Завдання основних етапів практики, оформлення звіту практики, оцінювання результатів проводиться згідно з методичними вказівками до проходження навчальної практики для здобувач освіти, які навчаються за спеціальністю 035 «Філологія (прикладна лінгвістика)».

Проходження навчальної практики з укладання електронного багатомовного термінологічного словника передбачає створення єдиного лексикографічного комплексу.

Першочерговий етап укладання електронного багатомовного термінологічного словника полягає у створенні реєстру. Реєстровим вважається слово, яке пояснюється чи перекладається. Таким чином, під реєстром розуміють сукупність заголовних слів [Троссель, 2015]. Для зручності пошуку відповідної фактичної мовної інформації реєстрове слово, як правило, подається іншим шрифтом, містить позначки з роз'ясненням та перекладом, морфологічний та синтаксичний аналіз, а також додаткову інформації граматичного та стилістичного характеру. Для пошуку реєстру зазвичай застосовується метод аналогії, класифікації та системного пошуку.

Робота з укладання лексикографічної бази електронного багатомовного термінологічного словника (Electronic Multilingual Terminological Dictionary (EMTD)) провадиться за наступним алгоритмом:

Алгоритм роботи

1. Проконсультуватися з фахівцем у галузі щодо тематичних ніш відбору лексичних одиниць. Отримати перелік термінів для опрацювання.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	Екземпляр № 1	

2. Скористатися міжнародним науковим репозитарієм для пошуку необхідного текстового масиву у вигляді наукових статей (*Див. Scientific articles database*).

Scientific articles database

1. eLIFE: <https://elifesciences.org/>
2. Google Scholar: <http://scholar.google.com/>
3. CiteSeer^x: <http://citeseerx.ist.psu.edu>
4. GetCITED: <http://www.getcited.org/>
5. Microsoft Academic Research: <http://academic.research.microsoft.com/>
6. Bioline International: <http://www.bioline.org.br/>
7. Directory of Open Access Journals: <http://www.doaj.org/>
8. PLOS ONE: <http://www.plosone.org/>
9. BioOne: <http://www.bioone.org/>
10. Science and Technology of Advanced Materials: <http://iopscience.iop.org/1468-6996/>
11. New Journal of Physics: <http://iopscience.iop.org/1367-2630>
12. ScienceDirect: <http://www.sciencedirect.com/>
13. IJRDO JOURNAL: <https://ijrdo.org/>

3. Сумлінно слідувати критерієм відбору наукових статей для аналізу:

Критерії відбору

<i>Автор</i>	громадянин англomовної країни
<i>Рік публікації</i>	за останні 10 років
<i>Вчене звання</i>	кандидат наук, доцент, професор PhD (Doctor of Philosophy), Associate Professor, Professor

4. Ретельно відбирати термінологічні словникові одиниці. Для доцільності відбору термін повинен вживатися не менше 5 разів у тексті наукової статті. Одноразове використання терміна нівелює його доцільність у досліджуваній тематичній ніші.

5. Вести постійний реєстр словникових одиниць відповідно до тематичних ніш.

6. Знайти відповідник українською та англійською мовою.

7. Проаналізувати лексичну одиницю відповідно до граматичної категорії (*див. Категорії іменника, дієслова, прикметника, прислівника, займенника тощо*).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	Екземпляр № 1	

8. Скористатися енциклопедичними джерелами, монографіями та іншими довідковими ресурсами для встановлення значення лексичної одиниці та дистинктивних ознак.

9. Обов'язково вказати джерело інформації, тобто зробити посилання [автор і рік видання, с. ...]. Джерело зазначити у списку літератури (References).

10. Ретельно опрацьовувати термінологічні одиниці та вчасно звітувати про виконану роботу.

Форми та методи організації роботи

а. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) за джерелом інформації:

- *словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія;

- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

- *практичні*: обговорення проблемних питань, виконання тестових завдань.

2) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, продуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувач освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

б. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

МН1 – вербальні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);

МН2 – наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);

МН3 – практичні (різні види завдань);

МН4 – пояснювально-ілюстративний (передбачає надання готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами освіти);

МН5 – репродуктивний, в основу якого покладено виконання завдань за зразком;

МН6 – метод проблемного викладу;

МН7 – частково-пошуковий (евристичний);

МН8 – дослідницький метод

3. Форми та методи контролю

Оцінка роботи кожного здобувача освіти залежить від виконаного обсягу і якості роботи. Поточний облік керівника практики припускає систематичне спостереження (відвідування, забезпечення виконання запланованих робіт,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	

консультації) за виконанням завдань практики. У зв'язку із запровадженням рейтингової системи оцінювання знань, кожен здобувач освіти набирає певну кількість балів за виконання тих чи інших завдань.

Основним методом оцінювання є захист звіту з практики, при цьому враховуються також поточні оцінки за якість виконання наданого завдання (опису зазначеної кількості лексем, внесення відповідної кількості лексем та бібліографічних посилань до бази даних сайту словника. Тому допоміжним методом оцінювання є поточне оцінювання виконання щоденного завдання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти застосовуються такі методи:

- *методи усного контролю*: індивідуальне консультування, співбесіда, захист звіту практики;

- *методи письмового контролю*: перевірка якості опису терміну (лексеми), відповідності та валідності джерел, правильності оформлення; перевірка коректного введення лексеми до бази даних, розміщення щоденного звіту в робочому файлі групи, коментарі щодо виявлених похибок в базі даних та інтерфейсі.

- *комп'ютерного контролю*: перевірка дієвості введених даних;

- *методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз, консультації з учасниками групи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	Екземпляр № 1	

4. Вимоги до оформлення звіту

Під час проходження практики кожен здобувач освіти самостійно веде щоденник, що відображає його самостійну роботу під час практики. В ньому здобувачі освіти щоденно працюють над створенням реєстру базової іноземної мови та знаходженні її термінологічних відповідників. В останній день практики проводиться підсумкова конференція і диф.залік. Щоденник практики оформлюється за наступним зразком:

ЩОДЕННИК
проходження навчальної практики
студента другого курсу
Державного університету "Житомирська політехніка"

прізвище, ім'я, по-батькові

/п	Заходи	Термін виконання	Відмітка про виконання	Оцінка	Підпис Керівника

Щоденник вів студент _____
підпис _____ прізвище, ініціали

Практику закінчено з загальною оцінкою _____
оцінка прописом

Керівник _____
підпис _____ прізвище, ініціали

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	Екземпляр № 1	

5. Критерії оцінювання практики

Кількість балів залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Вступний інструктаж; ознайомлення з довідковими матеріалами	1
Повнота виконання завдання (всі отримані на день терміни опрацьовані)	(0–3) x 8
Якість виконання: зміст написаної статті, валідність джерел; оформлення джерел (Опрацювання виявлених помилок)	(0–6) x 8
Своєчасність виконання	1x8
Оформлення щоденника	1–3
Виступ на конференції	1–6
Доповнення і пропозиції розробникам	0-5
Виконання завдань рівня "менеджер"	0-5
Всього	100

Шкала оцінювання

За шкалою	Диф. залік	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	Екземпляр № 1	

6. Рекомендована література

1. Електронний багатомовний термінологічний словник. Electronic Multilingual Terminological Dictionary (2022) <https://my-words.pp.ua/admin>.
2. Hartmann, R.R.K. & James, G. (1998). *Dictionary of Lexicography*. London: Routledge. 176p.
3. Kuprijanov, E.V. (2014). Electronic dictionary classification as problem of modern computer lexicography. *Visn. Khark. nats. un-tu imeni V.N. Karazina. Ser. Filolohiia*. № 71. S. 29-33.
4. Jackson H. Words and their meaning / H. Jackson. – NY: Longman, 2005. – 279 p.
5. Leonhard Lipka An Outline of English Lexicology Lexical Structure, Word Semantics, and Word-Formation Max Niemeyer Verlag Tübingen 1992

Додаткова література

1. Bejant, H. 2000. *Modern Lexicography*. Oxford: Oxford University Press.
2. Burchfield, R. (ed.) 1987. *Studies in Lexicography*. London: Clarendon Press.
3. Hartman, R.K. (ed.). *Lexicography: Principles and Practice*. New York: Academic Press.
4. Jackson, H. 1988. *Words and their Meaning*. London and New York: Longman
5. Kurath, H. 1961. *The Semantic Patterning of Word*. Washington
6. Landau, S.I. 1989. *Dictionaries: the Art and Craft of Lexicography*. Cambridge: Cambridge University Press.
7. Lyons, J. 1963. *Structural Semantics*, Oxford: Oxford University Press.
8. Sebeok, T.A. (ed.) 1963. *Current Trends in linguistics*. Vol 1. The Hague: Mouton
9. Singh, R.A. 1982. *An Introduction to Lexicography*. Mysore: CIIL.
10. Zgusta, L. 1971. *Manual of Lexicography*. The Hague: Mouton.

Література з апробації цифрового лексикографічного проєкту:

1. Chernysh O. Electronic Dictionary Characteristic Features // The 14th International youth conference – Perspectives of science and education || (January 17, 2020) SLOVO\WORD, New York, USA. 2020. – P. 102-106.
2. Chernysh O. The use of electronic dictionaries in the language classroom// Academic Research and Innovation: Conference Proceedings of the 1st International Conference, January 13-15, 2021. Dallas, USA, Primedia elaunch LLC, P. 30-33.
3. Chernysh O. A., Vakaliuk T. A., Kanchura Y. O., Plakhotniuk N. P., Başaran Uysal B. C., & Panchenko N. A. Survey On The Use Of Electronic Multilingual Terminological Dictionary. *E-learning Vol. 15 E-learning & Artificial Intelligence (AI)*. Monograph Scientific Editor Eugenia Smyrnova-Trybulska Katowice–Cieszyn P. 254-268. <https://doi.org/10.34916/el.2023.15>
4. Nikitchuk T. M., Vakaliuk T. A., Chernysh O. A., Korenivska O. L.,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.02/5/ 035.00.1/Б/ОК30-2023
	Екземпляр № 1	

Martseva L. A., Osadchy V. V. Architecture for edge devices for diagnostics of students' physical condition // / Joint Proceedings of the Workshops on Quantum Information Technologies and Edge Computing (QuaInT+doors 2021), Zhytomyr, Ukraine, April 11, 2021. Edited by Serhiy O. Semerikov. (CEUR-WS.org). P. 45-56.
Режим доступу: http://ceur-ws.org/Vol-2850/paper3.pdf?fbclid=IwAR07pfZxdn27U4_BlQTiB4Xz77iovcZGbzQlzyboD1Sc2DP0CGY5wfKBrzE (Scopus)

5. Vakaliuk T., Osova O., Chernysh O. Using information and communication technologies for the formation of linguodidactic competence of future foreign language teachers // Information Technologies and Learning Tools, 2021. Vol. 82. № 2. P. 77-92. Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3868/1784> (WoS)

6. Вакалюк Т.А., Черниш О.А. Макроструктура електронного багатомовного термінологічного словника // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». – 2020. – Вип. № 46 (2020). – С. 63-66.

7. Вакалюк Т. В., Черниш О. А. Аналіз електронних тлумачних словників з інформаційних технологій // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М.Пантюк, А.Душний, І.Зимомря]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Вип. 31. Том 3. – С. 74-84.

8. Вакалюк, Т. А., Черниш, О. А., & Сивак, О. Б. (2021). Жанр «Словникова стаття». Нова філологія, 1(81), 60-65. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-81-1-9>

9. Черниш О.А. Особливості створення електронного багатомовного академічного галузевого словника / О.А. Черниш // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологічна» : збірник наукових праць / укладачі : Н.В. Бардіна, О.А. Жаборюк, М.І. Зубов. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. – Вип. 40. – С. 141-144.

10. Черниш О.А. Особливості сучасної лексикографії // Збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур та методики викладання іноземних мов» (25 січня 2021 р.) / Ред. колегія: М.Я. Оленяк (відп. ред.), Д.Є. Ігнатенко (заст. відп. ред.). Вінниця: ДонНУ ім. Василя Стуса, 2021. С. 129-132.

11. Черниш О.А., Могельницька Л.Ф. Електронний багатомовний термінологічний словник у навчальній практиці майбутніх прикладних лінгвістів / О.А. Черниш, Л.Ф. Могельницька, Є.О. Канчура, О.Б. Сивак // Журнал «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), 2022. – № 4 (9). – С. 355-365.